

Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ muutmise seletuskiri

1. Sissejuhatus

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 Eestis eriolukorra. Eriolukorra lahendamiseks kehtestasid Vabariigi Valitsus ja eriolukorra juht eriolukorra meetmed, mille eesmärk oli tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 epideemilist levikut. Vabariigi Valitsuse kehtestatud eriolukord lõppes 17. mail 2020. a.

Eriolukorra lõppedes kehtestas Vabariigi Valitsus liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud, mille eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

2. Korralduse sisu

Käesoleva Vabariigi Valitsuse korraldusega muudetakse Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korraldust nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud liikumisvabaduse ning avalike koosolekute pidamise ja avalike ürituste korraldamise piirangud“ (edaspidi *korraldus nr 282*). Korraldus kehtestatakse nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse (edaspidi *NETS*) § 28 lõike 6 alusel, arvestades sama paragrahvi lõike 5 punkti 3 ning lõiget 8.

Eesti Vabariigi põhiseaduse § 34 kohaselt on igäihel, kes viibib seaduslikult Eestis, õigus vabalt liikuda ja elukohta valida. Õigust vabalt liikuda võib seaduses sätestatud juhtudel ja korras piirata teiste inimeste õiguste ja vabaduste kaitseks, riigikaitse huvides, loodusõnnetuse ja katastroofi korral, nakkushaiguse leviku tõkestamiseks, looduskeskkonna kaitseks, alaealise või vaimuhaige järelevalvetuse ärahoidmiseks ja kriminaalasja menetluse tagamiseks.

12. oktoobril 2020. a jõustus korralduse nr 282 punkti 4 alapunkti 6 muudatus ning sätestati, et riiki sisenemise järgsest liikumisvabaduse piirangust on vabastatud isikud, kes on viimase 14 päeva jooksul viibinud Euroopa Liidu või Schengeni konventsiooni liikmesriigis, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigis või Andorra Vürstiriigis, Monaco Vürstiriigis, San Marino Vabariigis ja Vatikani Linnriigis (Püha Tool), juhul kui nimetatud riigi viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta (edaspidi *nakatumisnäitaja*) on võrdne 25-ga või väiksem sellest.

Liikumisvabaduse piiranguid ei kohaldata ka siis, kui vastav nakatumisnäitaja on suurem kui 25, kuid väiksem või kuni 10% võrra suurem kui Eesti vastav näitaja või võrdne sellega, kuid mitte suurem kui 50.

Liikumisvabaduse piirangu piirmäära üldise tõstmisega muudeti ka Läti Vabariigist, Leedu Vabariigist ning Soome Vabariigist põhjendatud juhtudel Eesti Vabariiki saabumisel liikumisvabaduse piirangu kohustuse rakendumise piirmäära. Vastava muudatuse eesmärgiks oli tagada, et säiliks varem kehtinud põhimõtte, et kui nimetatud riikidest saabuva isiku Eesti Vabariiki sisenemise eesmärk on töötamine, õppimine, tervishoiuteenuse saamine, perekondlikud sündmused või transiit, ei rakendu isikule 14-päevane liikumisvabaduse piirang sõltumata Läti Vabariigi, Leedu Vabariigi, Soome Vabariigi või Eesti Vabariigi nakatumisnäitajast.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 1 muudetakse korralduse nr 282 punkti 4² ja nähakse ette, et Leedu Vabariigist, Läti Vabariigist või Soome Vabariigist Eestisse saabuvatele isikutele ei laiene Eestisse saabumisele järgnev liikumisvabaduse piirang tingimusel, et isik on teinud mitte enne kui 48 tundi enne riiki saabumist COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi, mille tulemus on negatiivne.

Korralduse nr 282 punkti 4² uue sõnastuse kohaselt ei kohaldata liikumisvabaduse piirangut Eestisse saabuvatele haiguse tunnusteta isikutele, kes on viimase 14 päeva jooksul viibinud Leedu Vabariigi, Läti Vabariigi, Soome Vabariigi või Eesti Vabariigi territooriumil ning saabunud Leedu Vabariigist, Läti Vabariigist või Soome Vabariigist Eesti Vabariiki, juhul kui nimetatud riikide viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta on rohkem kui 10% võrra suurem kui Eesti Vabariigi viimase 14 päeva kumulatiivne COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 positiivsete testide arv 100 000 elaniku kohta või suurem kui 50 ja isik on teinud mitte enne kui 48 tundi enne riiki saabumist COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi, mille tulemus on negatiivne. Test peab olema tehtud mitte enne kui 48 tundi enne riiki saabumist, sest laboratoorne test näitab viiruse olemasolu inimorganismis testi tegemise hetkel. Seega mida varem enne riiki saabumist on test tehtud, seda suurem on tõenäosus, et inimene võib saada nakkuse pärast testi tegemist. Seejuures on arvesse võetud ka asjaolu, et proovi võtmisest laboritulemuste saamiseni läheb tavaliselt 24–48 tundi.

Korralduse nr 282 punkti 4 alapunkti 6 kohaselt ei kohaldata Eestisse saabumise järel liikumisvabaduse piirangut Euroopa Liidu või Schengeni konventsiooni liikmesriigist, Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigist või Andorra Vürstiriigist, Monaco Vürstiriigist, San Marino Vabariigist ja Vatikani Linnriigist (Püha Tool) saabuvatele isikutele, juhul kui nimetatud riigi nakatumisnäitaja on suurem kui 25, kuid väiksem või kuni 10% võrra suurem kui Eesti vastav näitaja või võrdne sellega, kuid mitte suurem kui 50.

Juhul kui Eesti nakatumisnäitaja on näiteks 47,50, on Eestisse saabudes liikumisvabaduse piirangust vabastatud isikud, kes saavad nimetatud riikidest, mille nakatumisnäitaja on väiksem või kuni 10% suurem Eesti nakatumisnäitajast või sellega võrdne, kuid mitte suurem kui 50, mistõttu nakatumisnäitajaga 52,25, sõltumata sellest, et see on 10% võrra suurem Eesti vastavast nakatumisnäitajast, ei kohaldata isikule piiriületuse järel liikumisvabaduse piirangut, kuna selle kohaldamise maksimaalne määr on 50.

Juhul kui Eesti nakatumisnäitaja on näiteks 30, ei kohaldata Eestisse saabudes liikumisvabaduse piirangut isikutele, kes saavad nimetatud riikidest, mille nakatumisnäitaja on võrdne 33-ga (st 30+10%) või sellest väiksem.

Punkt 4² reguleerib edaspidi erireegleid, mis kehtivad Leedu Vabariigi, Läti Vabariigi, Soome Vabariigi ja Eesti Vabariigi territooriumidel kokku vähemalt 14 päeva viibinud isikute kohta. Muudatuste jõustumisel ei kohaldata isikutele, kes saavad Eestisse eespool nimetatud riikidest, mille nakatumisnäitaja on üle 10% võrra suurem kui vastava perioodi Eesti Vabariigi nakatumisnäitaja või suurem kui 50, Eestisse saabumise järgset liikumisvabaduse piirangut, kui nad on mitte varem kui 48 tundi enne Eestisse saabumist teinud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 testi, mille tulemus on negatiivne.

Kui isikud punktis 4² sätestatule ei vasta, siis kohalduvad nende suhtes korralduses toodud üldised piirangud. Näiteks, kui isik ei ole viibinud enne Eesti Vabariiki sisenemist 14 päeva Balti riikide või Soome territooriumil, siis kehtib tema kohta korralduse punkt 1 või 2. Samuti, näiteks kui isik on teinud testi 72 tundi enne Eestisse saabumist, kehtib tema kohta korralduse punktides 1 ja 2 sätestatud üldine regulatsioon. Testimine on ette nähtud, et takistada viiruse levikut Eestisse juhul, kui Lätis, Leedus või Soomes on nakatumisnäitaja suurem kui Eestis.

Korralduse punkti 1 alapunktiga 2 täiendatakse korraldust punktidega 4⁴ ja 4⁵.

Punktiga 4⁴ nähakse ette võimalus Eestist Leedu Vabariiki, Läti Vabariiki või Soome Vabariiki reisivatele ja sealt 14 päeva jooksul tagasi Eestisse pöörduvatele isikutele võimalus teha COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 test Eesti Vabariiki saabumise järel.

Punkt reguleerib erireeglid nendele isikutele, kelle Balti riikide ja Soome piires liikumise lähteriik on Eesti Vabariik. Sellisel juhul ei ole isolatsioonikohustuse kohaldamata jätmiseks vajalik isikul teha test Lätis, Leedus või Soomes, vaid isik võib teha testi nii eelnimetatud riikides kui ka nendest riikidest Eestisse saabumise järel Eestis. Et vältida viiruse võimalikku levikut, tuleb kuni testitulemuste teadasaamiseni isikul viibida oma elukohas või püsivas viibimiskohas.

Punktiga 4⁵ nähakse ette, et Eestisse saabumise järgset liikumisvabaduse piirangut ei rakendata haiguse tunnusteta isikutele, kes on viimase 14 päeva jooksul viibinud Leedu Vabariigi, Läti Vabariigi, Soome Vabariigi või Eesti Vabariigi territooriumil ning saabunud Leedu Vabariigist, Läti Vabariigist või Soome Vabariigist Eesti Vabariiki, kui isiku saabumise eesmärk on töötamine, õppimine, tervishoiuteenuse saamine, perekondlikud sündmused või transiit.

Punkt reguleerib erireegleid nendele isikutele, kes saavad Lätist, Leedust või Soomest Eestisse ainult järgmistel eesmärkidel: töötamine, õppimine, tervishoiuteenuse saamine, perekondlikud sündmused või transiit. Nimetatud juhtudel Eestisse saabumisel ei sõltu liikumisvabaduse piirangu rakendamine eelnimetatud riikide nakatumisnäitajatest. Samuti ei ole nendel juhtudel Lätist, Leedust või Soomest Eestisse tulijatel testimise kohustust. Erireeglid kehtivad ainult isikute kohta, kes on Leedu Vabariigi, Läti Vabariigi, Soome Vabariigi ja Eesti Vabariigi territooriumidel kokku viibinud vähemalt 14 päeva.

Korraldus ei näe kehtivas sõnastuses samas ette võimalust Leedu Vabariigist, Läti Vabariigist või Soome Vabariigist Eesti Vabariiki saabumise järel jätta rakendamata liikumisvabaduse piirangut nimetatud viiel saabumise eesmärgil olukorras, kus Leedu, Läti ja Soome nakatumisnäitajad ületavad Eesti sama perioodi nakatumisnäitajat rohkem kui 10%, kuid jäävad alla 50. Seetõttu, ilma kehtivat regulatsiooni muutmata, võiks tekkida olukord, kus Eesti nakatumisnäitaja langeb praegusega võrreldes märkimisväärselt ja samas naaberriikide vastav näitaja tõuseb, mistõttu Soome Vabariigist, Läti Vabariigist ja Leedu Vabariigist Eestisse saavad isikud peaksid kehtivat regulatsiooni muutmata olema eneseisolatsioonis ka juhul, kui isiku saabumise eesmärk on töötamine, õppimine, tervishoiuteenuse saamine, perekondlikud sündmused või transiit.

Näiteks juhul, kui Eesti nakatumisnäitaja on 30 ja Läti vastav näitaja 45, siis praegu kehtiva regulatsiooni kohaselt peaks Lätist Eestisse saabuv isik viibima eneseisolatsioonis ja seda ka juhul, kui ta saabub Eestisse tööle. See aga ei ole regulatsiooni eesmärgiga kooskõlas. Oluline on säilitada senine põhimõte, et Balti riikide ja Soome vahel on ilma

eneseisolatsioonikohustuseta liikumine võimalik rohkematel juhtudel kui teiste Euroopa Liidu ja Schengeni konventsiooni riikide vahel.

Balti riike ning Soome Vabariiki hõlmavate erandite rakendamine on põhjendatud, et lihtsustada piiriülest liikumist ühtses majandusruumis, mh piiriülest töötamist, õppimist, perekondlike põhjustega seotud liikumist, transiiti.

Korralduse punktiga 2 nähakse ette korralduse jõustumine. Korraldus jõustub 19. oktoobril 2020. a.

Korralduse punktiga 3 nähakse ette, et korraldus avaldatakse Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

Viiruse leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korralduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha maksimaalne suurus on korralduse § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud nõudeid, meetmeid ja piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Taimar Peterkop
Riigisekretär

15. oktoober 2020. a